

Yunanistan, İtalya, İrlanda, Portekiz ve İspanya'dan oluşan **GIIPS** ülkeleri Avro sistemini sarsmaya devam ediyor. Almanya Başbakanı Merkel,

“iki vitesli Avrupa”

söylemini yeniden piyasaya sürdü. Bunun anlamı, iki farklı kur düzeyinde oluşacak Avrolar sistemi mi yoksa GIIPS ülkelerinin Avro dışına itilip kendi ulusal paralarına dönmeleri mi? Henüz tanımlanmış bir çıkış yolu yok. Avro'nun tutulması için son hamleler deneniyor.

18 Ocak 2012'de AB zirvesinde imzalanan

“Bütçe Paktı”

denilen anlaşma, bütçe dengelerini gözeten “altın kural” uygulamalarını yeniden teyit etmeye dönüktü. Amaç, devletlerin (sosyal) harcamalarını sıkarak borçluluk oranlarını azaltmak ve böylece Avro'ya yeniden istikrar kazandırmaktı. Ama daraltıcı politikaların yeniden sahneye sürüldüğü dönem, artık ekonomik durgunluğun geçerli olduğu bir dönemdi ve bu önlemler durgunluğu daha da körükleyecekti. Buna dün Yunanistan'da bugün İspanya'da olduğu gibi

kitlesel tepkiler vardı. Üstelik Fransa'da olduğu gibi seçmenlerin bu neo-liberal çözümlere siyasal tepkileri sonucunda Sarkozy devrilmiş ve Almanya ile Fransa'nın başını çektiği "Merkozy" ortaklığı yara almıştı. Fransa Cumhurbaşkanı Hollande, seçim kampanyasında söz verdiği gibi, 18 Ocak 2012 Anlaşması'nı yeniden tartışmaya açmak istiyordu. Sırada Almanya seçimleri vardı ve SPD de PS'e yakın şeyler dile getirmeye başlamıştı.

Ancak bugünkü konjonktüre bakınca, sahneyi işgal edenler, Almanya'nın halihazır sağ siyasetçileri, Almanya'nın sağ iktisatçıları ve kitleleri hedef şaşırtarak

"tembel Güneyliler"

e karşı tepkiye yönelten sermayenin mediasından başkası değil. Yani Almanya seçimleri beklenmeden dananın kuyruğu kopacak gibi görünüyor. Yunanistan'ın Avro'dan dışlanması için bu sonbahar için tarih bile veriliyor.

Peki Almanya aslında Avro sürecinden kazançlı çıkan ülke değil miydi? Biraz başa dönelim. Bir kere, döviz kurlarının sabitlenmesi ve faiz oranlarının eşitlenmesi sonucunda Güney Avrupa ülkelerinin rekabet gücü azalırken Alman ekonomisinin rekabet gücü arttı. Almanya'daki ücret artışlarının Güneydeki artışların gerisinde kalması da Almanya lehine dış ticaret avantajı yarattı. Böylece Almanya ihracat fazlalarını sürekli arttırırken, Güney'de dış ticaret açıkları büyüdü. Güney'in bu açıkları, Almanya başta olmak üzere Kuzey'den gelen sermaye girişleriyle karşılandı.

Alman mali sermayesinin GIIPS ülkelerine yönelmesinin ikinci sonucu, İspanya ve İtalya gibi ülkelerde konut sektörü gibi verimsiz alanlarda büyük sermaye yığılmaları oldu. Alman finans sektörü de, Almanya ekonomisini finanse etmekten ziyade, daha kârlı bulduğu GIIPS ülkelerine yöneldi. Sonuç Almanya için de bazı olumsuzluklar taşıdı; tasarruf ve yatırım oranları istenen düzeylere çıkamadı, imalat sanayii aşındı.

Buna karşılık, 2008 sonrasındaki kriz döneminde Almanya daha güvenli bir liman olarak kabul edildiğinden dış fon yatırımcıları bakımından çekim merkezi oldu ve böylece kendi kamu borçlarını tarihsel olarak en düşük faiz oranlarından finanse edebilme (ve AB'de istisnai olarak GSHY'ye oranla borç yükünü bir miktar aşağıya çekebilme) olanağına kavuştu. Bu gelişme, GIIPS ülkelere Almanya'nın verdiği mali destekleri büyük ölçüde karşılıyordu.

Ancak GIIPS ülkelerinde sorunun boyutları giderek büyüyor. İspanya'dan sonra, domino etkisiyle, şimdi İtalya'da da uzun vadeli borçlanma faizleri kritik eşiklerin üzerine çıkmakta, kamu borçlarını çevirebilme kapasitesi daralmakta. Bu da, Güneydeki krizin, Fransa ve Almanya gibi büyük alacaklı ülkelere yansıma olasılığını güçlendirmekte, o nedenle son olarak (25 Temmuz'da) Almanya'nın bile kredi notu durağandan negatife dönüştürülmekte. Kaldı ki, Almanya'da bile toplam kamu borcu 2,1 milyar Avroyla İtalya'nın 1,9 milyarlık borç miktarını aşan düzeyde; ancak GSYH'ye oranla İtalya'da kamu borcu yüzde 123'ken, Almanya'da yüzde 82 civarında. Ama bu dahi Maastricht ölçütü olan yüzde 60'ın üzerinde ve alacaklılarıyla borçlusuyla bütün ülkeleri ve Avro'yu kırılgan yapmakta.

Aslında 2008 sonrasında Avro bölgesinde kamu borcunun GSYH'ya oranını ortalama yüzde 60'lardan yüzde 80'lere fırlatan etken, 2008 krizini kontrol altına alabilmek için devasa kamu fonlarının harekete geçirilmesi idi. Kötülenen devlet müdahalesi, mali sistem iflasa yönelince, mali sermayenin imdadına çağrılmıştı. Yüksek riskler alarak spekülasyon karları peşinde koşan mali sermaye bedel ödememiş, bedel devlete yüklenmişti; şimdi ise bu bedel kitlelere bindirilmek isteniyor. Bedelin adı, daha az kamu (sosyal) harcaması, daha düşük ücretler, daha yüksek vergiler.

Kitlelerin tepkilerini

“tembel Güneyliler”

üzerine çekmek çarpıtması belki günü kurtarabilir; ama Birliğin ve Avro'nun kurtarılmasına çare değil.

Oğuz Oyan

Odatv.com